

Received / Geliş
10.07.2018

Article History
Accepted / Kabul
30.07.2018

Available Online / Yayınlanma
31.07.2018

THE MATCH GIRL AND THE UGLY DUCKLING FAIRY TALES OF CONTRIBUTION TO CHILD EDUCATION AND VALUE EDUCATION

**KİBRİTÇİ KIZ VE ÇİRKİN ÖRDEK YAVRUSU MASALLARININ ÇOCUK
EĞİTİMİNE VE DEĞER EĞİTİMİNE KATKISI¹**

Çiğdem ÇAM TÜRKAN²

Abstract

It is of utmost importance to take advantage of written and oral literary products in child education. The concept of children is considered to be an important tool used in education for describing difficult situations. These literary works, which use imagery and animals, plants or objects in an effective way with human behavior, dream-real dilemma between children who live together in certain periods of a familiar world. For this reason, from early ages, the tale has become a kind of attracting children. It has become inevitable to use children's works that are so influential and attracting children's attention as a tool for their own behavior and appreciation. Tales from our literary products are also one of the educational tools we use to convey our attitudes towards children when we raise our children. People value their values and add meaning to them. It is difficult to keep a value that is meaningless for society and human life. This is because values, societies, groups, or people that keep alive value make sense of value and value it. Examining values is necessary to demonstrate people's attitudes and behaviors. In this study, the Andersen fairy tales of the Match Girl and the Ugly Duckling were discussed and their contributions to children's education and value education were examined. The document review was used in our work. The contents of the selected tastes were analyzed and it was determined that there were many messages that would adversely affect child mental health.

Keywords: Andersen Tales, Child Education, Value Education, Tale.

Özet

Çocuk eğitiminde yazılı ve sözlü edebiyat ürünlerinden istifade etmek büyük önem taşır. Çocukların kavraması zor durumları somutlaştırarak anlatan masalların, eğitimde kullanılan önemli bir araç olduğu kabul edilir. Hayalle gerçeği birlikte bulunduran, hayvanları, bitkileri veya nesnelere insana özgü davranışlarla etkili bir şekilde kullanan bu edebî eserler; düş-gerçek ikilemini belli dönemlerde birlikte yaşayan çocuklar için tanıdık bir dünyanın kapılarını aralar. Bu sebeple küçük yaşlardan itibaren masallar çocukların ilgisini çeken bir tür olmuştur. Çocukları bu kadar etkileyen ve çocukların dikkatini çeken eserlerin istendik davranış ve değer kazanımında araç olarak kullanılması kaçınılmaz olmuştur. Edebiyat ürünlerimizden masallar da çocuklarımızı yetiştirirken onlara istendik davranışları aktarmada kullandığımız eğitim araçlarından biridir. İnsanlar değerleri önemser ve onlara anlam katar. Toplum ve insan hayatı için anlam ifade etmeyen bir değeri canlı tutmak zordur. Çünkü değeri canlı tutan toplumların, grupların ya da insanların değere anlam yüklemesi ve değeri değerli kılmasıdır. Değerleri incelemek insanların tutum ve davranışlarını ortaya koymak için gereklidir. Bu çalışmada Andersen masallarından Kibritçi Kız ve Çirkin Ördek Yavrusu masaları ele alınmış ve bu masalların çocuk eğitimine ve değer eğitimine katkıları incelenmiştir. Doküman incelemesi çalışmamızda kullanılmıştır. Seçilen masalların içerikleri analiz edilmiş ve çocuk ruh sağlığını olumsuz etkileyecek birçok iletinin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Andersen masalları, çocuk, çocuk eğitimi, değer eğitimi, masal.

¹ Bu makale VII. International Congress of Educational Research'te 28-31 May 2015 tarihinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Öğr. Gör., Iğdır Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri MYO, Çocuk Gelişimi Bölümü, cigdemturkan@gmail.com.

GİRİŞ

Edebiyat insan hayatını olumlu şekillendiren, insanın duygu dünyasına hitap eden, insana sanatsal zevk kazandıran, aynı zamanda dünya hayatı hakkında bilgilendiren çok yönlü bir sanattır. Edebiyat insana her yönden (bilişsel- duyuşsal) hitap ederken insanlığın geleceği olan çocukları edebiyattan yoksun bırakmak doğru olmaz. Geçmiş yüzyıllarda çocuklar için edebî ürünler verilmemiştir. Yetişkinler için oluşturulan ürünlerden çocuklar da yararlanmışlardır. Bu alanda eser verme ihtiyacı görülmemiş, çocuklar için sadece ders kitapları hazırlanmıştır. Ancak 19. yy'dan itibaren çocuklar için edebî ürünlerin gerekliliği fark edilmiş ve çocuğa göre eserler ortaya çıkmaya başlamıştır.

Çocukların büyüme ve gelişmelerine destek olmak; hayal, duygu, düşünce ve duyarlılıklarına, zevklerine, eğlenerek öğrenmelerine katkı sağlamak amacı ile ortaya konulan yazılı ve sözlü ürünlerin tümüne çocuk edebiyatı ürünleri denir. Çocuk edebiyatı ürünlerinin faydalarını şöyle sıralayabiliriz:

- ✓ Bu eserlerle çocuklara hem hayat hakkında gerçekler aktarılmaya çalışılır hem de sanatsal ve edebî değerler kazandırılmaya çalışılır.
- ✓ Çocukların soyut kavramları anlamalarına yardımcı olur. Hayal dünyasını geliştirir, duygudaşlık kültürü oluşturur.
- ✓ Eğlenerek öğrenmeye yardımcı olur.
- ✓ Çocuklara kitap okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırmaya yardım eder.

Çocuk edebiyatı, iki ile on dört yaşları arasındaki çocukların ihtiyaçlarını karşılayan bir edebiyat türü olup, bu dönemde bulunan çocukların hayal dünyalarına yönelik yazılan, fikir ve his âlemlerine hitap eden yazılı ve sözlü tüm ürünleri kapsamaktadır (Oğuzkan, 2000: 3). Çocuklar için hazırlanan bu edebiyat ürünlerinin hem edebî değerlerinin olması hem de çocukların kişilik gelişimlerine katkı sağlayacak nitelikte hazırlanması gerekmektedir. Bu ürünler çocuk gerçekliğini göz önünde bulundurarak; konu, dil ve kurgu bakımından çocukların düzeyine uygun yapıtlar olmalı ve aşırı öğreticilik ile çocuk edebiyatı ürünlerinin niteliğine zarar vermemelidir.

Masal en çok kullanılan türlerden biridir. Hepimiz küçüklüğümüzde büyüklerimizden masal dinleyerek büyümüşüzdür. İster sözlü ister yazılı olsun çeviri aracılığıyla masallar ülkeler arasında paylaşılmıştır. Bu geniş paylaşım sonucunda masalların ortak, evrensel bir kurgusu oluşmuştur. Bu evrensel kurguyu her dil kendi kaynağıyla süslemiş; böylece masal hem evrensel, hem de kültürel özellikler taşıyan bir metin türü olarak karşımıza çıkmıştır. Her insan masalla belli bir yaşta veya çağda mutlaka bir şekilde tanışmıştır. Toplumların kültür birikimlerini kuşaktan kuşağa aktaran masallar; bu medeniyet unsurlarının varlıklarını sürdürmelerine yardım ederler. Masallar genel olarak topluma ait etik kurallarını ve kültürel motifleri olağan üstü olay ve kahramanlarla dinleyiciyle buluştururlar. Bu yüzden masalın eğitsel yönü dikkate alınmış ve bilhassa çocukların gelişimi açısından bu türden istifade etmenin onlara sağlayacağı yararlar sıklıkla vurgulanmıştır.

Türk Dil Kurum Türkçe Sözlükte (2011) masalı “genellikle halkın yarattığı, ağızdan ağza, kuşaktan kuşağa sürüp gelen, çoğunlukla insanların veya tanrıların başından geçen olağan dışı olayları anlatan hikâye” olarak tanımlamıştır. Bu tanımlama bize masalın kökeni ve özelliği ile ilgili bilgi vermektedir.

Masal araştırmacısı ve derleyicisi Tezel (1987) de bu türün kaynağı hakkında görüşler ileri sürmüştür. Masalın insanlığın en eski zamanlarından itibaren beri var olduğunu ve sözlü aktarımla nesilden nesile günümüze kadar ulaştığını belirtmiştir. Tezel, masalların önceki nesillerden edindiği mirası, içinde bulunduğu zamana ve yaşadığı

toplumun şartlarına göre değiştirilmesi ve uyarlanması gerektiği gerçeğini vurgular. Bu durumu Tezel şöyle dile getirir: Başlangıçta gelecekte karşılaşılabilecek durumları öyküleştiren masal, zaman geçtikçe ağızdan ağıza dolaşmış, aktarılan çevre ve anlatan bireyler değiştirdikçe, masalın aslı unutulmuş ve gerçek hikâyedeki bazı öğeler yitirmiştir. Bu öğelerin yerini daha çok zamanı yansıtan hayati öğeler almış; ama halkın mayasındaki iyilik ve adalet duyguları eserde her daim saklı kalmıştır. Bu masallardaki çoğu durumların söylendiği zamanlarda gerçek ya da gerçeğe uygun olduğu; ancak masalların aktarıldıkça özleriyle bir hayli farklılaştığı, bir zaman sonra ise ilk anlatılan hikâyeye herhangi bir benzerliğinin kalmadığı şeklindedir. Bu da masalların kaynaklarını bulma gayretlerinin de bir bakıma önemini kaybetmesine yol açabilir (Güneş, 2008: 76-77).

Masalın Çocuk Gelişimine Katkısı

Masallar, “Anonim Halk Edebiyatı” içinde yer alır ve toplumun ortak malıdır. Masal, halkın hayal gücünden ve ortak bilincinden doğmuş, dilden dile aktararak kuşaktan kuşağa geçen, kahramanları “kurt, peri, dev, cin, ejderha gibi olağanüstü varlıklar olan, gerçeküstü “hikâye”lerdir. Masalın hikâye olarak tanımlanması sözlü anlatıya dayalı olmasından kaynaklanır (Karatay, 2007: 468-469). Pertev Naili Boratav da masalı “Nesirle söylenmiş, dinlik ve büyüklük inanışlardan ve törelerden bağımsız, tamamıyla hayal ürünü, gerçeklerle ilgisiz ve anlattıklarına inandırmak iddiası olmayan, kısa bir anlatı” olarak tanımlıyor ve şöyle devam ediyor: “Hayal ürünü sözünün sadece olağanüstü şeyler anlamına almamak gerekir. Masal olağanüstü çeşidinde de gerçekçi çeşidinde de anlattığı olayların gerçeğe uyarlık derecesi ne olursa olsun, onların hayal yaratması oldukları izlenimini veren bir anlatı türüdür. Masalı efsaneden, hikâyeden, destandan ayıran niteliklerin başında bu gelir (Boratav, 1969: 80).

Edebî bir tür olarak değerlendirdiğimiz masal türü, aslında özellikle çocuklar için üretilmiş olmamasına rağmen günümüzde çocuk yazını kapsamında ele alındığını görüyoruz. Masalın çocuklar için bir eğitim aracı olduğu artık bilinen bir gerçektir. Masallar özellikle okul öncesi ve okula yeni başlayan bütün çocukların büyük ölçüde ilgisini çekmektedir. Gizemli havası, serüven dolu fantastik olaylar içermesi, çoğunlukla iyilerin kazanıp kötülerin yenilgiye uğratılması masalları çocuklar için ilginç kılmaktadır. Başka bir deyişle masal, çocuğun dünyasına yakın bir dünya sunmaktadır (Dilidüzgün, 1996: 31).

Çocuk gelişiminde ilk yılların önemi inkâr edilemez derecede büyük bir öneme sahiptir. Bedensel ve zihinsel gelişimin desteklenerek zirve gelişim gösterdiği bu dönemde ruhsal gelişimi desteklemek için de edebî eserleri kullanmamız gerekir. Ebedi eserlerin güzelliğiyle beslenen çocuklar ruhsal açıdan daha sağlıklı nesiller olarak yetişeceklerdir. Çocuklarımızla vakit geçirmek ve onları eğlendirmek için kullandığımız masalların eğitici özelliklerinin de olduğu bilmekteyiz. Çocuklarımıza istendik davranış kazandırmak amacıyla masalların bu yönünden yararlanırız. Çalışma konumuzu Andersen masallarından *Kibritçi Kız ve Çirkin Ördek Yavrusu* masallarının içerik açısından çocuk eğitimine ve değer eğitimine katkıları oluşturmaktadır. Bu çalışma okul öncesi çocukların gelişimine katkı sağlayacaktır. Bu çalışmayla seçilen eserlerin okul öncesi çocukların gelişimine uygunluğu sorgulanacak ve bulgular ile eğitimi ve ailelere yol gösterilecektir.

Değer Eğitimi

Değer, Sözlükte (2011); “bir şeyin değdiği karşılık, önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü; sahip olduğu yüksek vasıf, kıymet; Bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğeler bütünü” olarak tanımlanmaktadır. Bir diğer tanımla, toplum içinde insanın insan olarak yaşamasını,

toplumla ve diğer insanlarla uyumunu sağlayan, paylaşılmış, yaygınlaşmış ve netice olarak benimsenmiş tutumdur.

Değerler eğitiminin temelini değer kazanımı meydana getirmektedir. Değerler eğitimi akla, kalbe yönelik olmalı ve bu eğitimin amacı iyiliği istemek ve iyiliğe ihtiyaç duyurmak olmalıdır. Değerler eğitimi öncelikle çocuğun duygularına seslenmelidir. Çünkü çocukta akıldan önce duygu gelir. Değerler eğitimi, çocuğun iradesini de etkilemelidir. Çocuklar bilgi ve beceri ile donatılırken onların temiz bir vicdanla büyük bir kalbi de olmalıdır. Maddiyat çoğaldıkça insanın merhameti de aynı ölçüde belki de daha fazla oranda artmalıdır. Ahlak ve karakter yoksunu insanlardan maddi ve manevi güçlerini insanlığın yararına kullanmalarını beklemek olası değildir (Aydın, 2011: 6). İnsanlar değerleri önemser ve onlara anlam katar. Toplum ve insan hayatı için anlam ifade etmeyen bir değeri canlı tutmak zordur. Çünkü değeri canlı tutan toplumların, grupların ya da insanların değere anlam yüklemesi ve değeri değerli kılmasıdır. Değerleri incelemek insanların tutum ve davranışlarını ortaya koymak için gereklidir. Değerleri incelemek ve bu şekilde tutum ve davranışları belirlemek daha güvenilir sonuçlar verebilir (Çam-Türkan, 2015).

Hans Christian Andersen

2 Nisan 1805'te dünyaya geldi. Bir ayakkabıcının oğlu olan Andersen, 11 yaşındayken babasının ölmesi üzerine okulu bıraktı ve annesiyle birlikte temizlikçi ve çamaşırcı olarak çalışmaya başladı. 1819'da tiyatro oyuncusu olmak için Kopenhag'da gitti ancak başarılı olmadı. 1828'de Kopenhag Üniversitesi'ne girdi.

İlk önemli yapıtı olarak kabul edilen "Holmen Kanalından Amager Adasının Doğu Ucuna Bir Yürüyüş"ü 1829'da yayımladı. Almanya, Fransa, İtalya, Türkiye ve İngiltere'ye seyahat etti ve seyahatlerinden edindiği tecrübeler gezi kitaplarına ilham kaynağı oldu. Romanlarından en tanınmışları "Doğaçlamacı" (Improvisatoren, 1835) ve "İki Barones" (De to Baronnesser, 1847)'dir.

"Kibritçi Kız", "Küçük Claus ve Büyük Claus" ve "Güzel Prenses ve Bezelye" gibi masalları da içinde bulunduran "Çocuk Masalları" (1835) kitabıyla büyük başarı yakaladı. Masallarının bir kısmında iyiliğin kazandığı iyimser bir tablo ortaya çıkarken; bir kısmı da oldukça kötümserdi ve acı sonla bitiyordu. Eserlerinde kendi yaşamından da derin izler taşıdığı söylenebilir. Andersen, 1872'ye kadar masal yazmayı sürdürmüştür. 4 Ağustos 1875'te Kopenhag'da hayatını kaybetti. Kendine has masal anlatma tarzıyla alana yeni bir soluk kazandırdı. Gündelik dil, söylem ve kalıpları başarıyla kullandı. Masalları çoğunlukla dilimize de çevrildi (Wikipedia; 05/05/2018).

1. Yazar çocukken kendisine anlatılan masallardan etkilenmiştir ancak onun yazdığı masallar ve hikâyelerde gerçeklik ağır basmaktadır. Gerçek yaşam ve günlük hayata ait mekân ve gözlemleri fantastik öğelerle birleştirerek hem gerçek hayattan kopmadan hem de masal tadında eserler ortaya koymuştur.
2. Yazarın bazı masal ve hikâyelerinde otobiyografik özellikler de taşıdığı bilinmektedir.
3. Kibritçi Kız; küçüklüğünde dilendirmeye mecbur bırakılan ve çoğu zaman yiyecek ekmeği bile olmadan sokaklarda yaşayan büyük annesinin çektiği sefaletle gönderme yapar.
4. Çirkin Ördek Yavrusu; ise küçükkken görünüşü ve başarısızlıkları sebebiyle dışlanan Andersen'in geç fark edilen dehasına bir gönderme olarak kabul edilir (Andersen, 2013: 7-9).

YÖNTEM

Doküman incelemesi çalışmamızda kullanılan yöntemdir. Doküman inceleme, “incelenmesi amaçlanan kavram ve olgular hakkında bilgi elde etmek için basılı materyallerin taranması ve analiz edilmesidir” (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 187). Yazara ait iki kitap satın alma yoluyla temin edilmiştir. Andersen’den Masallar Dizisi (Güven Kitap Yayın Dağıtım) ve Andersen Masalları (Elips Kitap) kitaplarındaki Çirkin Ördek Yavrusu ve Kibritçi Kız masalları incelenmiştir.

BULGU VE YORUMLAR

Çocuk edebiyatı ürünleri ve tabii ki masalların çocukların ruh dünyası üzerine etkisi tartışılmaz. Çocukları eğlendirirken eğiten bu ürünlerin çocuğu olumsuz durumlardan da uzak tutması amaçlanmaktadır. Özellikle küçük yaşlarda ölüm, yoksulluk, fiziksel şiddet, korku vb. olumsuz durumlar çocukların ruh dünyalarını derinden etkiler ve kaygılı, güvensiz ve içine kapanık bireyler olarak yetişmelerine neden olur. Gerçek hayatta veya edebî eserler aracılığıyla bu tür durumlara maruz kalan çocuklar bilinçaltılarına yerleştirdikleri bu olumsuz iletileri yetişkinlik hayatları boyunca da farklı korkularla açığa vururlar.

İncelenen Masalların Bulgu ve Yorumları

Okudukları kitaplar aracılığıyla hayatın olumlu ve olumsuz gerçeklerini anlamaya çalışan küçük çocuklar kendilerini kahramanla özdeşleştirirler. Kahramanın yaşadığı acıları kendi yaşamış gibi hissetmeye başlarlar (Aytekin, 2008:). Fakirlik, hastalık, ölüm, başarısızlık gibi duygular çocukta korku ve kaygı oluşturmaktadır (Yavuzer, 1987: 276). Şiddet içeren masalların çocuklara okutulması veya anlatılması çocuk ruh sağlığı açısından olumsuz sonuçlara neden olabilir (Kantarcıoğlu, 1991: 22). Olumsuz içerikli masallar çocukların hafızasında derin izler bırakır ve çocuklar model alarak olumsuz etkilenebilir (Yavuzer, 2000; 86). Olumsuz içerikli bu tür masallar çocuklarda var olan korkuları körükleyip bu tür kaygıları uzun bir süre bilinçaltında tutmalarına sebep olabilir (Yavuzer, 2000; 41). Bu korku ve kaygılar çocukta kaygı, korku, içe kapanıklık veya saldırganlık gibi durumlara sebep olabilmektedir (Yavuzer, 2000; 57). Andersen Masallarından Kibritçi Kız da aslında çocuklar için baştan sona olumsuz iletiler içeren tam bir duygusal çöküntüye sebep olabilecek bir eserdir. Eserde fakir bir kız çocuğunun kibrit satmak zorunda kalması çocukların yoksulluk ve yokluk kaygıları yaşamalarına neden olabilir. Küçük yaşta, okul çağındaki bir çocuğun çalıştırılmak zorunda kalması da ortaya çıkan ikinci bir olumsuz durumdur. Kibritçi Kız masalı; masallar mutlu sonla biterken hüznünlü bir sonla biten masallardan biridir. Eser baştan sona kadar olumsuz iletilerle doludur.

1. Çocuklara ölüm kavramını anlatmanın, Tanrı, ruh gibi soyut kavramları aktarmanın zor olduğunu ve belli bir dönemden önce bu kavramların aktarılmaması gerektiğini biliyoruz.
2. Babanın çocuğa şiddet uygulaması da çocukta aileye karşı kaygı duyurulabilecek bir durumdur. “Kibritçi kızın babası çok kötü ve acımasız bir insanmış. Eve para götürmese onu dövermiş. Kibritçi kız hem korkudan hem de soğuktan titriyormuş.”(A.M s.36). Eve para götürmediği için dayak yiyen masal kahramanı hem küçük yaşta çalıştırılan çocuklar hem de aile içi şiddet gerçeğini yansıtmaktadır.
3. Eser günümüz sokak çocukları gerçekliğine de bir örnek teşkil etmektedir.
4. Kibritçi Kız masalında ölüm, ruh, Tanrı, ruhların göğe yükselmesi gibi tüm soyut kavramlar işlenmiştir. “Melekler onu Tanrı’nın ülkesine götürüyormuş.”(A.M s.46), “Büyük anne tekrar belirmiş... Çevresinde bukleli saçlarıyla, kocaman kanatlı melekler uçuşuyormuş.”(A.M s.45).

5. Eserde yokluk ve yoksulluğun soğuk yüzü de çocuklara yaşatılmıştır. Çocuklarda ellerindekini kaybetme kaygısı meydana gelebilir.

6. Masal kahramanı ile duygudaşlık kuran çocuklarda kaygı, korku, güvensizlik gibi olumsuz duygular meydana gelir.

Çirkin ördek yavrusu masalındaki olumsuz iletileri de şöyle sıralayabiliriz:

1. Çirkin ördek yavrusunun dış görünüşünden dolayı etiketlenmesi, çocuklarda da dış görünüşleri ile ilgili kaygılara veya arkadaşlarını fiziki görüntüleri nedeniyle dışlama veya etiketlemeye yol açabilir. “Ötekiler, bu çirkin yavruyu ısırtıyor, tavuklar da gagalıyormuş. Hayvanlara yem veren küçük kız bile onu tekmeliyormuş.”(A.M s. 69)

2. Dış görünüşünden dolayı dışlanması ve kötü muameleye maruz kalması güven duygusunu zedeleyip içe kapanık bireyler yetişmesine yol açabilir. “ Ne denli çirkinim ki, köpek bile beni ısırarak ya da yakalamak istemedi...”(A.M s. 71).

3. Kötü muameleye maruz kalan ördek yavrusunun evden kaçması çocuklar için zor bir durumda evden kaçmaya özendirip olumsuz örnek teşkil edebilir. “Bütün bunlara daha fazla dayanamayan küçük yavru oradan kaçmış.”(A.M s.69).

4. Hikâyedeki; “Yumurtlarsan her istediğin olur, ama yumurtlamazsan söz söylemeye hakkın yok.” mesajı ile kişiye verilen değer kendisine faydası olup olmadığı ile ölçüldüğünü düşünen çocukların çıkarıcılık ve değersizlik gibi olumsuz duygu ve düşüncelere kapılmasına neden olabilir.

5. Ateş, silah, kan gibi çocuk eserlerinde olmaması gereken durumları içermesi de gelişim açısından zararlıdır.

6. Masal her ne kadar mutlu sonla bitmişse de mutlu olmak için dış güzelliğin gerekli olduğu sonucuna varmalarına neden olabilir.

Eserdeki olumlu iletileri ve değerleri şöyle sıralayabiliriz.

1. Dış görünüşünün farklılığına rağmen annenin yavrusuna sahip çıkması şefkat değerini kazandırır.

2. Buzlar arasına sıkışan yavruya köylünün yardım etmesi yardımseverlik değerinin önemini çocuklara öğretir.

3. Pek çok sıkıntıyla mücadele etmesi sabır değerinin önemine vurgu yapar.

4. Her kişinin içinde yatan bir cevher olduğu ve günün birinde bu cevherin ortaya çıkacağı mesajı verilmiş.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çocukların ulusal ve evrensel değerler edinmesi, toplumla uyumlu yaşayabilmesi, doğaya ve hayvanlara duyarlı olması, kişisel gelişimini gerçekleştirme açısından okunan kitaplar çok önemlidirler. Çocuk kitapları bu görevleri minik okuyucularına aktardığı eğitsel iletiler yoluyla sunar. Eserlerdeki bu iletiler böylece çocuğun sağlıklı gelişimine katkı sağlar. Çocukların okudukları eserlerden ve eserlerin kahramanlarından olumlu ve olumsuz birçok yönden etkilendiği göz önünde bulununca kitap seçiminin ne kadar önemli olduğu tekrar ortaya çıkıyor. İçeriği şiddet ve ölüm olan eserler çocuklar için çok tehlikelidir, bu nedenle çocuğun yaşı, duyarlılığı, ruh sağlığı göz önünde bulundurularak seçilmeli çocuk hassasiyeti ve duyarlılığını örselemeyen kitaplar seçilmelidir ve aksi nitelikteki çalışmalar çocuklara önerilmemelidir (Aytekin,2008; 89). Çocuklar fiziksel görünüşe ve varsa bu tür bir farklılıktan dolayı ötekileştirilme duygusunu çok yoğun yaşarlar. Görünüşlerinden dolayı arkadaş grubuna dâhil edilmeme, dışlanma gibi kaygılar da yaşarlar. Eserde vurgulanan bu durum hem çocukların böyle bir kaygı yaşamamasına neden olabilir hem

de bazı çocukların arkadaşlarının fiziksel kusurlarını alay konusu yapmalarına olumsuz örnek teşkil edebilir. Aile ve eğitimcilere ise bu konuda büyük bir sorumluluk düşüyor. Ebeveynler çocuklarını her türlü şiddet ortamından uzak tutmalıdır. Seçilen çocuk edebiyatı ürünlerinde olumsuz içeriklerin olmamasına, çocuğun yaş ve gelişimlerine uygun eserler seçilmelidir. İncelenen bu eserler de olumsuz iletilerinin fazlalığı nedeniyle çocuk ruh sağlığını olumsuz etkileyeceği göz önünde bulundurularak yeniden uyarlanarak masalın anlam bütünlüğünü bozmadan içindeki olumsuz unsurları çıkararak basılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Andersen, Hans, Cristien, Andersen Masalları(Çev: Saffet Günersel), Pinhan Yayıncılık, İstanbul, 2013.
- Akalın, Şükrü Haluk vd. Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2011.
- Aydın, Mustafa, Değerler, İşlevleri ve Ahlak, Eğitime Bakış Dergisi, 7(19) 2011.
- Aytekin, Halil, Çocuk Edebiyatında Ölüm Teması. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi(20), 89-102, 2008.
- Boratav, Pertev Naili, 100 Soruda Türk Halk Edebiyatı, Gerçek Yayıncılık, İstanbul, 1969.
- Çam Türkan, Çiğdem, Sara Gürbüz Özeren'in eserlerinde aktarılan değerler, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 2015.
- Dilidüzgün, Selahattin, Çağdaş Çocuk Yazını, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1996.
- Güneş, Zeliha (editör), Okulöncesinde Çocuk Edebiyatı, Açık Öğretim Fakültesi Yayını, Eskişehir, 2008.
- [https://tr.wikipedia.org/wiki/Hans_Christian_Andersen\(05/05/2018\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Hans_Christian_Andersen(05/05/2018))
- Kantarcıoğlu, Selçuk, Eğitimde Masalın Yeri, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1991.
- Karatay, Halit, "Dil Edinimi ve Değer Öğretimi Sürecinde Masalın Önemi ve İşlevi", Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, s. 468-469, cilt 5, sayı 3, 2007.
- Oğuzkan, A. F. Çocuk Edebiyatı, Anı Yayıncılık, Ankara, 2000.
- Tezel, Naki (1987). "Türk Masalları", Çocuk Edebiyatı Yıllığı 1987. (Yayına Hazırlayan: Mustafa Ruhi Şirin).İstanbul: Gökyüzü Yayınları.
- Yavuzer Haluk, Çocuk Eğitimi El Kitabı, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2000.
- Yavuzer Haluk, Çocuk Psikolojisi, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1987.
- Yıldırım, Ali; Şimşek, Hasan, Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık Ankara, 2011.